

זמני שבת קודש

הדלקת נרות	מוצאי שבת	רבנו תם
19:20	20:20	21:07
19:17	20:23	21:11
19:21	20:21	21:08

שבת שלום ומבורך!

העלון טעון גניזה

בוטחים באבא!

מראשי מקימי עולם התורה לאחר השואה האיומה, היה הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז'. הוא שהקים את הישיבה המפורסמת, על מוסדותיה, בנייניה, נספחיה וכל המסונף לה. מטבע הדברים, הוא נצרך להון עתק לממן את כל מה שבנה בעשר אצבעותיו, וכאן אנו עומדים לגלות את סודו הגדול...

מעשה שהיה, בצאתו לאחד ממסעותיו לגיוס כספים, שמע אותו אחד ממקורביו לוחש תפילה. הלה היה בטוח כי ראש הישיבה מתפלל שכל הנדיבים יהיו בבית, יפתחו את הדלת בשמחה, יפתחו את הלב, וכמובן – גם את הכיס. כשהביע את מחשבותיו אלו בקול, נענה לו ראש הישיבה ואמר: 'ההיפך הוא הנכון, אני מתפלל שלא יפתחו לי את הדלת!'

'האמנם?' – גבותיו של מקורבו הזדקפו בתדהמה, 'והלא זו משאלתו של כל מגייס כספים, לראות את הדלתות נפתחות לקראתו. האם אכן ראש הישיבה מתפלל שלא יפתחו הדלתות לקראתו?'

'אכן כן', נענה ראש הישיבה ואמר, 'ראה נא. הרי את הכסף – ישלח לי בורא עולם, לו הכסף ולו הזהב, ולפיכך אני סומך רק עליו, ובכלל לא על הנדיבים אשר אני בא בשערי ביתם. אלא שבורא עולם ציוני לעשות השתדלות, ולפיכך אני נוקש בדלתותיהם. נו, מתפלל אני שלא יפתחו את הדלת, כך שאצא את ידי חובת ההשתדלות בלי להזדקק באמת לטובותיו של הגביר, כי בורא עולם ישלח לי את הכסף, שכן את המוטל עליי כבר עשיתי!'

וללמדנו בא: כל מה שאנחנו עושים כאן, הוא רק השתדלות. העבודה שלנו היא השתדלות לפרנסה, העסקים הם השתדלות לתמוך תורה ולומדיה, גיוס כספים הוא השתדלות להחזיק את מוסדות התורה, וכן הלאה. השתדלות היא תנאי לקבלת השפע האלוקי, אך היא ממש לא מזינה אותנו... – בורא עולם מעניק לנו מטובו, אנו סומכים רק עליו ובוטחים רק בו, אנו עושים השתדלות – רק כך כן הורה לנו, אבל באמת – אין אנו נשענים אלא על אבינו שבשמים!

(הרב אשר קובלסקי)

הרה"ג דניאל זר שליט"א ראש הישיבה המוסדות

מה שהיה הוא שיהיה

העולם שלנו לא מחדש לנו דבר כי כל מה שקורה לנו כבר מסופר בתורה

ירבה! אתה אומר פן יפרוץ? אני אומר כן יפרוץ! אנשים רבים כועסים על חוה, שאכלה מעץ הדעת, וגרמה מיתה לכל העולם, לא יכולת להתגבר?! אבל האמת, שאנו גרועים ממנה, לחוה לא היה מישהו לפני שיראה לה את התוצאות של המעשים שלה, הנחש בא ופיתה אותה, והיא לא עמדה בניסיון. אבל אנחנו רואים היום, את התוצאות של מי שאוכל מעץ הדעת מחד גיסא, ושל מי שאוכל מעץ החיים מאידך גיסא.

כמו שאמרנו, התורה היא נצחית, עץ הדעת ועץ החיים קיימים גם היום. גם היום היצר הוא דמיון בעלמא, לאחר תפוגת כוח היצר באה החרטה, והמחשבה איך החלפתי עולם חולף בעולם עומד לעד לעולם. שימו לב ואמר לנוסף. איך הנחש פיתה אותה בעץ הדעת? הנחש בא ואמר להם "והייתם כאלוקים יודעי טוב ורע", זאת אומרת, הוא פיתה אותם אתם תהיו משכילים, חכמים אינטליגנטים. אתם רוצים להיות פרימיטיביים? כמו אז שהיה הנחש, כך היום אנשים נחשים לא מחשים, כל היום והלילה בחלקלקות מפתים: לכו לאקדמיה לאוניברסיטה, לאקדמיה, תהיו אינטליגנטים, בעלי השכלה גבוהה, תפרנסו בכבוד. ומה יש שם? כפירה פריצות שוד ושבר. ניסיונות קשים. והאמת? אין חכמה כחכמת התורה, שמחה אושר חכמה ובינה, הכל יש בתורה הק'!

הפוך בה והפוך בה דכולה בה. התורה ממלאת אותך, "אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד". הלב שלי נקרע מרחמים על אחינו החילונים, כארבעים שנה אני מוסר נפשי, יוצא לפנות בוקר ובא הביתה מאוחר בלילה, לפני זמן מה היינו במירון יצאנו בראשון בבוקר מהבית חזרתי בשני לאחר חצות. עם ישראל משווע לגאולה, הקב"ה מצפה לנו מחכה לנו, השכינה הקדושה בגלות, לא זמן לחשות, עלינו להחליט ולקבל על עצמינו עול מלכות שמים ועול מצוות. כשיבוא הגואל צדק יהיה כבר מאוחר. הלב נשרף על ההתדרדרות של הדור, והתקשורת מעודדת את הטומאה הזו.

שבת שלום!

מתוך דרשתו השבועית של הרה"ג דניאל זר שליט"א המתקיימת בכל יום רביעי בשעה 22:00 בישיבת אור דוד

ש לנו כשבועיים לפני מתן תורה, וכשלושה חדשים אנו נעמוד בסליחות ונקרא כולנו: "בן אדם מה לך נדם?". לכן צריך להתכונן, להכין את העיניים, את הלב, ואת המוח. ומה נעשה והרחוב מטונף כל כך, פחד פחדים לעבור ברחוב. כמו שאמרתי שלעבור ברחוב היום זה כמו לעבור ביער של דובים אריות ונמרים, ולהשאר שלם. ובאמת, בלי לימוד מוסר באופן קבוע אי אפשר להתמודד עם זה. הרי אנחנו רוצים לעשות רצון ה', וחז"ל מלמדים אותנו שהקב"ה אוהב את הצניעות! איך אמר בלעם הרשע לבלק מלך מואב? לא הצלחנו לקלל אותם, אבל נצליח לקלל אותם. רח"ל. בלעם הרשע היה "יודע דעת עליון" והוא ידע שאלוקיהם של אלו שונא זימה, ראה שלא הצליח לקלל את עם ישראל ויעץ לבלק להחטיא את עם ישראל.

כולנו קראנו את סיפור עץ החיים ועץ הדעת-טוב-ורע. בעומקם של הדברים מסמלים עץ הדעת את היצר הרע ועץ החיים את התורה הק'. והתורה היא נצחית, כמו שאז היה ניסיון לאדם אם יאכל או לא יאכל מעץ הדעת, כך גם לדורי דורות, יש עץ הדעת טוב ורע ויש עץ החיים. הרחוב ותאוותיו זה עץ הדעת טוב ורע, כי שם מחפשים כיצד להרבות תענוגים זמניים חולפים, איך להגביר תאוות, עד שבאו לקלקלים נוראים ואיומים, הנוער מותרס, זרוקים

באלימות בדברים רעים, הרסו את תבנית הבית שברא הקב"ה, וכל זוג שלישי מתגרש. פעם פרסמו על שתי ערים חרדיות שאחוזי הגירושים בהם עלה יותר מת"א. ביררתי את העניין, העיתונאים הרשעים יודעים להפוך מבט לכל דבר, בת"א יש 33% גירושים עלה באחוז אחד, ועומד על 34% גירושים, בערים הנ"ל היה 2% ועלה לה 4% כלומר עלייה של מאה אחוז... אנו נמצאים בדור מושחת ומקולקל, ולכן לא פלא שאפילו בתים חרדיים קורסים על יושביהם, ואם את הבית היהודי הטהור יכולים המכשירים המקולקלים להרוס, מה עושים הם ל"בית" החילוני הרעוע גם כן. בתים נהרסים על ימין ועל שמאל, אלפים בוכים לי! א"כ, הנוער הרוס, החינוך הרוס, ומכניסים לנו בראש בתקשורת, על ה' ועל משיחו, עפ"ל. וכמו שאמר פרעה הרשע "הבה נתחכמה לו פן ירבה ופן יפרוץ", והקב"ה אומר לו אתה אומר פן ירבה ואני אומר כן

זכות החיזוק והקריאה בעלון

לעילוי נשמת שלמה בן ג'ון ג'ון, סגילית בת חנה, חן בן חיה, יואב בן חנה
להצלחת אסף בן חיה, רועי בן דינה, אלעד בן עמה, אלדד בן ירדנה
לרפואת מורנו ורבנו הרב דניאל זר בן רבקה, צורי בן רחל, יהושע בן גאולה
לזש"ק בנימין בן חסיבה, אלדד בן חוה, ספיר בת עליזה, לילך בת עליזה

גם אתם רוצים להקדיש זכות של אלפי עלונים להצלחה, לרפואה, לזש"ק או לעילוי נשמת יקירכם?

התקשרו עכשיו:

03-61-50-203

סיפור לשבת

הרב צבי נקר

ברכה על תנאי

הנוסעים מנחה.

ברצונו לייחד את כוונתו, הרחיק הרבי מעט אל תוך החורשה ומיד שקע בתפילה כשמראהו מעיד כי אינו נמצא בעלמא הדין. לפתע נשמע קול רחש מבין העצים. בבת אחת הגיחה מן היער חבורת ישמעאלים חמושים ובראשם ענק מטיל אימה כשחרבו שלופה בידו. תוך שניות ספורות החלו החסידים להימלט על נפשם מפני הרעה. מתי מעט בלבד נותרו להגן בחירוף נפש על הרבי, דבר שנראה היה כחסר סיכוי

הרבי ששקוע היה בשרעפי קודש, לא הרגיש כלל בהמולה שסביבו. הוא המשיך בתפילתו כאילו דבר לא אירע. הבריון התקרב אל הרבי ופגיונו שלוף בידו, והחסידים עצרו את נשימתם. אלא, שלפתע קפא הרוצח על מקומו. כח נסתר בלם אותו ומנע ממנו להפיק את זממו, ותחת זאת התבונן הוא בעיניים קרועות ברבי השקוע בדבקתו באלוקיו.

משך דקות מספר נמשך המחזה המפעים, עד שסיים הרבי את תפילתו ופסע שלוש פסיעות לאחוריו. או אז ניגש אליו מוסטפה ביראת כבוד ואמר:

"על אתר הרעים קולו של מוסטפה ואישר את הסכמו עם הרב..."

"חכם היהודים, אגלה לך את האמת המרה: כפשע היה בינך ובין המוות. מעולם לא אירע לי שחזרתי בי מכוונתי, ואינני יודע מה גרם לי עכשיו לעשות זאת. דע לך כי אני הוא מוסטפה, השודד המטיל אימתו על כל יושבי הארץ, והמשטרה התורכית נלאתה מזמן מלתופסני, אולם לי אין מנוחה כי אני נאלץ להחליף מקומות מסתור בתכיפות גבוהה. מוכן אני לשלוח לחופשי, אולם מבקש אני בתמורה לך שתברכני כי לעולם לא יצליחו רודפי לתופסני".

הרבי נעץ את מבטו הנוקב בפניו של מוסטפה ולאחר רגע קל אמר: "מוכן אני לברכך, אך יש לי לך תנאי. דורש אני כי תבטיחני נאמנה, שלעולם, אבל לעולם לא תפגע בממונות או בנפשו של בן לעם היהודי. כל עוד תשמור את התחייבותך, לא תתפס, אולם אם תעבור עליה, הרי שגם אני לא אקיים את ההבטחה".

על אתר הרעים קולו של מוסטפה ואישר את הסכמו עם הרב. מיד לאחר מכן פנה לדרוכו, תוך שהרבי שב ומזכיר לו את התנאי שהציב לקיום הברכה.

בשנים שלאחר מכן המשיך מוסטפה במעשיו, בעוד הרשויות ממשיכות במאמצים חסרי תועלת ללכודו. אלא שבעוד בקרב הנכרים המשיך מוסטפה במעשיו האפלים, יהודי הארץ כמו קיבלו ממנו תעודת חסיונות ואיש מביניהם לא ניווק.

משך תקופה ארוכה הצליח מוסטפה לעמוד

מוסטפה אבו כביר, כך נקרא הבריון הישמעאלי גדל הגוף ורפה השכל, שדי היה בהזכרת שמו בלבד כדי להשרות פחד וחלחלה על כל שומעיו. איש רע מעללים זה שבחר את השוד והרצח כדרך חיים, מעולם לא נראה בציבור, ועל מעשיו נודע הכל מפי השמועה.

השמועות אמרו כי בגיל צעיר מאוד כבר החל מוסטפה במקצועו המפוקפק, ועד מהרה התלקטו סביבו אנשים ריקים ופוחזים שחברו לו למעשי השוד והביזה והפכו יחדיו לחבורה שהטילה את אימתה על הכל. את מקום מגוריהם ששכן תמיד בנזקיק צר או במערה עלומה, הקפידו הללו להחליף מפעם לפעם משחשו כי עומדים לעלות על עקבותיהם. בשל כך, לא היה אזור מוגדר שבו מיקדו את פעולתם, והבהלה מפניהם אפפה את פני כל הארץ.

קרבתוניהם היו בדרך כלל אנשים בודדים שעשו את דרכם בדרכים שוממות, אולם לא פעם העזו פניהם והתקיפו אף שיירות של עוברי דרכים. כרוח סערה היתה החבורה פורצת מבין ההרים המושגת מכף רגל ועד ראש, ועוד לפני שהספיק הקרבן לזעוק, היה מוטל על האדמה כאבן שאין לה הופכין מרוקן מכל ממונו.

המשטרה התורכית עשתה כל שלא ידה כדי להניח יד על השודד האכזר ובני חבורתו, אולם מוסטפה זה היה מהיה, וכפי הנראה גם חכם מהם. לשוטרים התורכיים שהצליחו לאחר מאמץ רב לאתר את מקום מחבואו, נותר רק להביט באכזבה בשיירי המאכלים שהעידו כי זה מכבר שכנו במקום זה הפושעים המבוקשים.

כה קשה היה הכשלון החוזר ונשנה למפקדי המשטרה התורכית, עד שהקציבו סכום עצום של לירות תורכיות כפרס למי שיביא להם מידע שיוביל לתפיסת הבריון. אלא שלמרבה הצער גם פעולה זו לא הועילה, ומיקומו של מוסטפה נותר חידה עלומה כמקודם.

היה זה בבוקר קיצי שטוף שמש. חבורת אנשים בעלי צורה יצאה מבעד לשער יפו אל הרחבה הסמוכה שבה המתינו בעלי כרכרות לנוסעים מזדמנים. בראש השיירה צעד יהודי בעל סבר פנים מלאכותיות, ואחריו צעדו בחרדת קודש כל בני החבורה.

היה זה הרב הקדוש רבי דוד צבי שלמה בידרמן מלעלוֹב זצ"ל, שיצא עם חבר תלמידיו לפקוד את קברי הצדיקים שבנגליל כמנהגו מפעם לפעם. בצאתם מן השער פנו הם לעבר כרכרה שנראתה כשירה למסע המפרך, ולאחר דין ודברים קצר עם העגלון עלו עליה ופתחו בניסיעה.

שעות ארוכות חלפו בטרם נגלו אליהם הרי הגליל במלוא יפעת תפארתם, ורק לקראת ערב עצרה הכרכרה לצד חורשת עצים מלבבת כדי שיתפללו

בהתחייבותו, עד לאותו יום שעשה בו את הטעות שעלתה לו בחייו. באותו יום בחר לו מוסטפה כקרבן הלך שחזותו לא העידה כלל על יהדותו. לבוש היה ההלך בבגדים קצרים, ראשו היה גלוי ופניו מגולחות למשעי. האיש צעד בנחת בין העצים, ולא הבחין בעיניים חורשות הרעה שצפו בו, ומשהבחין היה זה מאוחר מדי.

לפנות ערב התגלתה גופתו בידי עוברי אורח. מסתבר שהאיש היה יהודי שנשא בתפקיד בכיר באחד מארגוני החלוצים שקמו באותה עת. המשטרה התורכית שהוזקה למקום גילתה מיד את 'טביעות אצבעותיו' של מוסטפה בזירה. השוטרים פנו מיד לחפש אחריו במלוא המרץ, אלא שבניגוד לפעמים קודמות שבהן העלו חרס בידם, הפעם גילו הללו במהירות את המערה שהסתתר בה הרוצח כשהוא ישן מעמל יומו.

עד מהרה נכבל מוסטפה בידי וברגליו והוסע תחת משמר כבד אל מפקדת המשטרה התורכית. תוך שעות ספורות עוררה השמועה על תפיסתו של המבוקש הבכיר גלים של שמחה בשורות הצבא התורכי.

משפטו של מוסטפה נערך במהירות רבה. העדויות הרבות שנאספו במהלך השנים לא הותירו לו סיכוי, ודינו נחרץ למוות בתליה.

לקראת ביצוע גזר הדין נאסף קהל רב ברחבה שלפני הגרדום. התליון עמד הכן, חבל התליה אחוז בידו והוא עומד לכרכו על ראש הנאשם. או אז ביקש מוסטפה לומר כמה מילים. כנהוג מילאו השוטרים את משאלתו.

מוסטפה נתן מבט מצמיית בקהל הגדול שנאסף מסביב, כשעיניו משדרות כעס ובוז, ולפתע בקעה זעקה מגרונו: "דעו לכם כי לא כוחכם או גבורתכם הביאו לתפיסתני. אני הוא האשם היחיד בה. הלא אתם השוטרים השמחים עתה לאידי, נלאיתם במשך שנים רבות מלתופסני. גם עתה כשהצלחתם סוף סוף במשימתכם, לא היה זה בזכות חכמתכם או גבורתכם, כי אם משום שהפרתי את הבטחתי לרב היהודי. ברגע שבו חדלה ברכתו של הרב מלהגן עלי, הצלחתם לשים עלי את ידכם, ונתפסתי על ידכם כאחד הנחשלים"

ברגע שסיים את דבריו נכרך חבל התליה על צווארו, ומוסטפה האכזר מת במקום. במותו הותיר אחריו מסר נחרץ וכביר על כח ברכתם של צדיקים.

הלכות חג שבועות

א. מנהג עם ישראל להישאר ערים בליל חג השבועות, וכתוב בזהר הקדוש שחסידי ראשונים לא היו ישנים בלילה הזה, והיו עוסקים בתורה, ועוד כתוב בזהר כל אלו שמתקנים את התיקון בלילה הזה ושמחים בו, כולם יהיו רשומים וכתובים בספר הזכרונות, והקדוש ברוך הוא מברך אותם בשבעים ברכות וכתרים של עולם העליון.

ב. ידוע המעשה שמביא השל"ה הקדוש (בספרו שני לוחות הברית מסכת שבועות אות ה') שרבי יוסף קארו ורבי שלמה אלקבץ ועוד כמה חכמים ישבו ועסקו בתורה בליל חג השבועות ולמדו כך כל הלילה, והנה באמצע הלילה התחילה השכינה לדבר אליהם, ושבחה אותם ופארה אותם על מעשיהם אשר הם עושים, וכמה בשמים שמחים בתורה שהם עוסקים, ועיין שם באורך המעשה.

ג. כתב בכף החיים בשם המגן אברהם שהטעם שעוסקים בתורה בלילה הוא לפי שהיו עם ישראל ישנים באותו לילה של מתן תורה, ולכן ה' יתברך נתן קולות וברקים כדי להעיר אותם, וכדי לתקן את השינה שעם ישראל ישן אנחנו נשארים ערים בלילה הזה.

ד. המנהג להישאר ער בליל חג השבועות הוא דווקא לגברים אולם הנשים אינם צריכות להישאר ערות בלילה. והנכון שהגברים ילמדו את התיקון שנדפס בסידורים שנכתב על ידי הזוהר והמקובלים, ועל פי דעת המקובלים אין ראוי לקרוא משניות בלילה של חג השבועות, ומכל מקום מי שרוצה ללמוד גמרא או הלכה או מוסר יש לו על מה שיסמוך.

ה. אדם שיודע שאם ישאר ער כל הלילה לא יהיה מרוכז בתפילה ויבוא לידי שינה בשעת התפילה וקריאת התורה, לא ישאר ער כל הלילה, אלא ישאר בלילה כמה שיוכל וילך לישון כדי שבתפילה ובקריאת התורה יהיה ערני, ויתפלל בכוונה.

ו. העוסקים בתורה שלומדים כל הלילה ומביאים לפניהם שתייה או דברי מאכל, יברכו ברכה אחת על כל מין שיגישו לפניהם (כגון מזונות או שהכל) ואז אינם צריכים לברך שוב על כל מה שיביאו לפניהם במשך כל הלילה, וטוב שיכוונו בשעת הברכה לפטור את כל מה שיביאו לפניהם, אולם אם יצא מחוץ לבית הכנסת או בית המדרש (תחת כיפת השמים) ואחר כך חזר, צריך לחזור ולברך שוב על דברי המאכל או המשקה מכיוון ששינוי מקום נחשב להיסח דעת.

ז. אם נשאר ער כל הלילה מנהג הספרדים ועדות המזרח שהוא בעצמו מברך ברכות השחר וברכות התורה לאחר עלות השחר, ואין צריך לשמוע מאדם אחר שישן בלילה על המיטה, ולכן כשיגיע עלות השחר ישול את ידיו שלוש פעמים וינגב, אך לא יברך ברכת "על נטילת ידים". וברכת אשר יצר יברך רק אם עשה צרכיו וימשיך ברכות השחר.

ח. יש נוהגים לטבול במקוה לפני עלות השחר, ואלו שנוהגים כן יזהרו שלא לטבול במקוה חם, אלא יטבלו במקוה קר או במקוה פושר עד 38 מעלות. אולם מי שרוצה להתקלח בבית במים חמים ביו"ט מותר (אף שבשבת אסור להתקלח במים חמים או פושרים), ובבית המרחץ (וכן מקוה) אסור להתקלח במים חמים כלל.

ט. יש הנוהגים לעמוד על הרגלים בשעת קריאת עשרת הדברות, והנכון שלא לעשות כן אלא ישב, אולם אם עולה אביו או רבו לקרות בתורה ועומד לכבוד מותר לו לעשות כן, מפני שכל עמידתו היא לכבוד אביו או רבו ולא מטעם עשרת הדברות. וכן אם הוא נמצא בבית כנסת שבו עומדים בשעת קריאת עשרת הדברות ואם ישאר לשבת יראה הדבר כאילו הוא מזולל, יעמוד מתחילת הקריאה של העולה לעשרת הדברות, ונמצא שעומד כל הקריאה, והעמידה היא כבר קודם קריאת עשרת הדברות.

אימון אישי הרב אהרן פרידמן

בעיתוי הנכון

העיתוי להשמעת דברי הביקורת, הוא משמעותי. דוגמא קלאסית לעיתוי לא נכון, היא זו שאני מכנה בשם 'ביקורת פגע וברח'. היא משמשת פעמים רבות בין בני זוג, אך לא דווקא אצלם. זוהי ביקורת ש'יורים' בשעה שעומדים ליד דלת היציאה, ומיד ממהרים לברוח, כדי שהמבוקר לא יוכל לענות (ה'יורה' יכול להיות גם זה שנשאר בבית, בזמן שהמבוקר עומד לצאת).

במקרים הללו, הביקורת מצליחה לפגוע, להביך ולהרגיז, אך בדרך כלל אינה משיגה שום מטרה חיובית.

חשוב להכין את הזולת לדברי הביקורת, וליתן לו מקום זמן להכין את עצמו לקבל אותה ולענות עליה אם ירצה: "ברצוני לומר לך משהו שמציק לי... אינך חייב לענות לי מיד... אבל אני רוצה שתחשוב על כך...". "אשמח אם תהיה מוכן להיפגש שוב אחרי שתחשוב על הדברים ותלבן אותם עם עצמך...". כי, כאמור, רעיון הביקורת אינו לתפוס את האדם בהפתעה, להכניסו לפינה או להביכו, אלא להעיר על התנהגות מפריעה, ולגרום לשינוי ולשיפור.

משפטי פתיחה טובים - משפטי הפתיחה נותנים את הטון ומייצרים את האווירה של השיחה. ודאי שהדברים נכונים בבואנו להשמיע דברי ביקורת על הזולת, שאז, משפטי הפתיחה יכולים להכריע ולקבוע אם דברינו יתקבלו בברכה, או חלילה להיפך. למעשה, לא משפטי הפתיחה עצמם הם המכריעים, אלא הגישה המחשבתית והרגשית העומדת מאחוריהם. אם נלמד לחשוב בצורה נכונה ועניינית, יקל עלינו גם להעיר בצורה נכונה ועניינית.

דברי הביקורת יקבלו משמעות אחרת כאשר נתחיל אותם עם משהו חיובי, מחמאה או מילה טובה, לפני שנמשיך בטענה, בהערה או בביקורת. לדוגמא:

"משום שהקשר בינינו חשוב לי, אני רוצה להעלות..."

"אין לי ספק שלא התכוונת להכאיב לי, אבל...", "אני מכיר אותך כמי שמקפיד שלא לפגוע בזולת, אבל..."

"אני מעריך את העובדה שאתה מתמסר לעזור לי-X, אבל הייתי רוצה שלפחות תודיע לי בטלפון אם אתה מאחר לשיעורנו הקבוע..."

"התפעלתי מהדרך המקורית שמצאת להתמודד עם מר פלוני, אבל זה הפריע לי מפני ש..."

ואם כל הדיבורים לא עוזרים...

אם דיברנו ועשינו הכל כהלכה וזה לא עזר, נזכיר לעצמנו את מאמרם ז"ל: "כשם שמצוה על אדם לומר דבר הנשמע, כך מצוה על אדם שלא לומר דבר שאינו נשמע". אז נוכל לעשות חשבון מה כדאי לנו לעשות הלאה. אם נוכל להשלים עם זה ולהמשיך הלאה כאילו לא היה כלום, מה טוב ומה נעים. אבל אם זה באמת מפריע לנו, אז נחשב מסלול מחדש ונשקול בהתאם למצב ולגופו של עניין מה לעשות. מקסימום נצנן את הקשר עם אלה שלא מתחשבים בנו, ונחפש חברים אחרים שמתנהגים לפי הכללים שנוחים לנו וכדומה, ואיתם ניצור קשר לבבי קרוב.

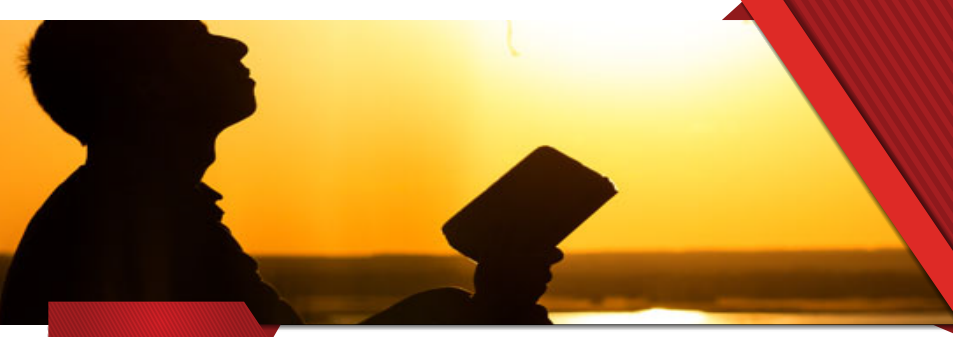
איך שלא יהיה, בשם פנים ואופן אין לנתק את הקשר לגמרי!

כולנו מכירים אנשים בעלי נטייה ל'משחקי ברוגז'. כאשר הם כועסים על מי שלא נהג עמם כראוי, הם מכריזים קבל עם ועדה: מהיום אין לי שום קשר אתו!

בהתנהגות זו יש טעות טקטית קשה, ובמיוחד כאשר מדובר בן משפחה, מאחר שאיש אינו יודע מתי ידקק לאותו אדם, שלילי ככל שהוא. הצהרת מלחמה, אף שהיא פוגעת בזולת, פוגעת גם בנו. לאחר הכרזה כזו אנו מוגבלים: איננו יכולים לשבת בשלחן אחד עם יריבנו, איננו יכולים לגשת ולדבר עם קבוצת אנשים שהוא חלק ממנה, ולא להיות מעורבים בשום דבר שהוא מעורב בו. וכל זאת, מלבד העובדה שיתכן מאוד שקנינו לעצמנו שונא מובהק.

רגע חושבים

הרב ישראל לוגסי

האם לבטוח בה' ברוחניות?

הוא בזמן זה, עוסק בתורה או הולך בטל? ועוד מבחנים לא מעטים ישנם האדם בוטח בה' באמת או כדי להצדיק את עצלותו, וכאמור לעיל אין לך דבר שהיצר מרמה בו את האדם כמו במידת הביטחון.

אכן מחויב האדם לעשות השתדלות כדי שפרנסתו והצרכותו תבוא לו בדרך טבעי גזרת ה'!

אולם ההשתדלות צריך שתהא באופן שקרוב הדבר לרווח ורחוק מן ההפסד. כשאדם משתדל באופן שהפסדו מצוי, זהו אך ורק פרי דמיונו הממריצו להרויח ולא ביטחונו בה'.

ולמשל "השקעות" מפוקפקות, בגדר "הימורים", לא נדבר עתה מצד ההלכה, הלכה יש לשאול פוסק. אנו מדברים עתה מצד מידת הביטחון, אדם זה שהולך להשתדלויות שכאלו וטוען שהוא בוטח בה' - הוא משקר את עצמו. שכן תתבונן, נכון שהקדוש ברוך הוא מחייב לעשות השתדלות, וזה שאינו עושה השתדלות כלל, אומר לו הקדוש ברוך הוא: הנך בטלן! ואני איני עוזר לבטלנים!

ובכן הייתכן שיתבע הקדוש ברוך הוא מהאדם מדוע לא עשית השתדלות כזו של השקעות מפוקפקות בגדר "הימורים"? בודאי לא, שכן בפעולות כאלו יכול האדם להפסיד גם את כל מה שיש לו, ולצאת נקי מנכסיו לגמרי ועוד להיות בעל חוב כל ימיו, הלזו ייקרא השתדלות הרצויה והמחויבת!

ובזה ביאר הגר"א את סיבת מחדלו של יוסף הצדיק בביטחונו בשר המשקים, והוא מפני שהיאך בטח באחד כזה מצרי, אשר פיו ידבר שווא, שהסיכוי להצלה ממנו רחוק, זוהי תופעה של ייאוש! רק כשאדם מיואש משתדל הוא בהשתדלויות שרחוק מהמציאות להיושע דרכם.

ההשתדלות צריך שתהא בדרך סבירה הקרובה לרווח ורחוקה מן ההפסד, ואם לא כן אין זו השתדלות נכונה.

למאמרים נוספים של הרב ישראל לוגסי בקרו באתר 'שיבת אור דוד'

שאלה: האם מותר להשתמש במידת הביטחון על חשבון זולתו וכגון ללוות כסף מזולתו מבלי לדעת מראש כיצד יחזיר - על סמך ביטחונו בה' שימציא לו?

תשובה: ישאל זה הלווה את עצמו, האם לאדם אחר - בעל ביטחון בדרגה כמו של עצמו היה מוכן להלוות לו את ממונו ולסמוך על ביטחונו, ואם לאו, היאך ילווה כסף על סמך ביטחונו בה', הלא במידת ביטחון כמו שלו - לו היה יודע שכזו היא מידת הביטחון של זולתו - לא היה נותן לו הלוואה, היאך אם כן ייקח הלוואה מזולתו במידת ביטחון כמו שלו עצמו.

זה נקרא לנצל את הביטחון על חשבון זולתו שודאי הדבר פסול ושקרי. ומבחן זה הוא בעצם מבחן לכל מיני זיופי הביטחון שמרמה היצר לאדם, כמו שהזכרנו ביטחון הנובע מ"עצלות" וכן ביטחון הנובע מאמיצות יתירה שנזכרו בקטע הבא.

המבחן הוא האם במידת ביטחון כזו שיש לו, אילו הייתה כזו לזולתו היה מצדיק את עצלותו? היה מצדיק את אמיצותו? שכן תמיד קל לאדם לערוך בחינה בזולתו יותר מאשר על עצמו.

ישנה עוד ערמה ורמאות של היצר שנותן לאדם להשתמש במידת הביטחון על מנת לחזק את מידת העצלות שבו.

ייתכן אדם שאין לו חשק לעבוד, אוהב את השינה ואת הבטלה, וכשאומרים לו ללכת לעבוד ולהביא פרנסה לביתו, טוען יש לבטוח בה', והבוטח בה' תבוא לו פרנסתו בכל מיני אופנים...

ובכן הבה ויבחן אדם זה את עצמו האם ביטחונו בה' אמיתי, האם מקבל הוא את כל אירועי חייו בסבר פנים יפות? האם כאשר ארע לו הפסד על ידי מישוהו, מאשימו? תולה הדבר בנאשם או בבורא? האם מתבטל הוא לגזרת ה' בכל מצב? היאך מידת הכעס אצלו? האם נותן הוא צדקה ומעשרות כראוי? האם מקפיד הוא על תפילה ושיעורי תורה עבור כל הון שבעולם? וביותר, הנה בזמן זה שאינו עובד מחמת טענתו שהינו בוטח בה', מה עושה

הוצעה לטעום טעם של שבת אמיתית?

ישיבת אור דוד מזמינה אתכם להצטרף לשבת מלאה רוחניות עם הרה"ג דניאל זר שליט"א ובחורי הישיבה

קריאת תהילים

חדרים מפוארים

אוכל כיף המלך

תפילות מרוממות

להזמין מקום לשבת הקרובה ניתן למלא את הטופס באתר הישיבה או להתקשר למשרדי הישיבה

03-5701212